

ДІЛО

ВХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Год. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 500 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Всі купують столову заставу,
як сервіси, скло, криш-
талі і всяку порцеляну,
красу і заграничну, як також
ножі й вишки Фражета у фірмі

ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА
Львів, вул. Галицька 20
Телефон ч. 69-75. 9-7

Національна політика в кривім комуністичнім зеркалі.

Львів, дня 12. грудня 1929.

Український національний табор західно-українських земель все тішиться великим занте-ресованням комуністичної верхівки з КП(б)У, все був найменшим предметом для атак і нападок з боку харківських „державних“ голов і все був у центрі уваги всієї казюноної радянської преси в межах УСРР. Після відомих арештувань українських національних діячів і зв'язаних з ними подій комуністи просто такі „захоплені“ українським національним табором у межах Польщі. Але особливо вирізняються і вибірково „підлюються“ вони Українським Національно-Демократичним Об'єднанням.

У дипломатичній мові харківських „державних“ мужів на всяких зборах і з'їздах з прав-лядуться на адресу УНДО такі вишукані пілети, як „ундівсько-фашистська зграя“, „ардачки українського працюючого народу“, „союзники польського фашизму“ і їм подібні. Очевидно, що не тільки вмерти, але навіть гу-морно втратити від таких „компліментів“ проле-тарського „дипломованого“ представництва не можна. Але всеж не зашкодить нам від часу до часу звернути на них увагу нашої громади. Нехай вона знає не тільки про настрої „держав-них“ комуністів, але й нехай знайомиться з їх політичним „виробленням“ і дипломатичним „тактом“. Якщо ненависть комуністів до УНДО булаб у силі ділати вбійчо на віддаць, то з цієї політичної організації не остався досі в живих ні один її член.

Самозрозуміло, що останні протести Укра-їнської Парляментарної Репрезентації і Наро-днього Комітету УНДО проти червоного тер-ру комуністів мусіли здавна „приятне“ відношен-ня комуністів до УНДО в найвищій мірі зінтен-сифікувати. Воно стало там тепер коником, на якому гоняться і товчаться вся комуністична апропаганда проти „контрреволюції“. Не да-ром же в часі харківських демонстрацій „про-летарські“ її учасники „побідно“ і вповні „успішно“ спалили чучало, що представляло собою ундівія. Очевидно, що запанувала там велика жахда і непоборна спрага ундівської прови. Словом, комуністи, що своєю господар-ською політикою довели все населення України до недоїдання, а подекуди то й до голоду, що все населення села й міста звели до виду неоди-тих голодранців, що все селянське населення зпровадили до повної економічної руїни, спе-кулюють тепер на національній політиці УНДО, щоб тим відвернути загальну увагу населення від великого внутрішнього диколіття. УНДО, мова, це такий стоголовий заір, який намага-ється завалити комуністичну диктатуру, за-вести буржуазний лад, відібрати селянам землю, передати її поміщикам і спричинити віну і т. д. і т. п.

Спекулюючи ось так на ундівським націо-налізмі, більшовицька преса твердить, що са-ме весь український національний табор на за-хідно-українських землях займається „спеку-ляцією націоналізму“. Цей комуністичний трік завжди запозичений з добре випробованих тактичних правил відповідних спеціалістів, які в часі втечі вигукують: „лови злодія!“ У 279. „Пролетарської Правди“ наводимо пере-писку в н. „Спекуляція на націоналізмі“. В

„Чим більше випинається на поверхню капіту-лянтство української буржуазії перед польським фашизмом у національному питанні, чим більше виявляється її шкварите угодливство, тим гучніше українська буржуазія галасує про „національні ідеали“, тим більше вона прибирається в національ-ні шати. На ділі, коли притакуватися до всієї цієї націоналістичної деклямації ундівія, то легко за-уважити, що ніякої програми в національному пи-танні для українських мас у Польщі вони не мають і не пропонують, що взагалі про національне пита-ння в Польщі вони говорять лише загальними, ні-чого конкретного не вимагаючи від польського уряду“.

Коли пролетарський публіцист на початку наведених слів твердить про „капітулянтство української буржуазії“, то грішить перш за все проти правди логіки, дивуючись далі, що ті капітулятовані „перед польським фашизмом“ ундісти „нічого від польського уряду для у-країнських мас не вимагають“. Бож коли капі-туляція, так капітуляція! Алеж ніхто інший, тільки комуністи все і всюди працювали і пра-цюють при допомозі своїх підголосків і наем-ників на західно-українських землях в тому напрямі, щоби не допустити до ніяких дома-гань українського національного табору, вису-ваних до польського уряду в справі задоволь-нювання національно-культурних і господар-ських потреб українського населення. Цеж ні-хто інший, тільки комуністичні підголоски на-магаються поширювати гасло: нічого не вима-гати від Польщі, бо все наше спасення від „не-залежної“ Радянської України за Збручем. Цеж ніхто інший, тільки вони, тобто комуністи з КПЗУ і комуністичні підголоски стоять на ста-новіщі, що „чим гірше під Польщею, тим кра-ще“, очевидно, для них, для їхніх спекуляцій на неволі та горю українських мас. Чим ті маси будуть себе гірше почувати, тим легше вони їх заженуть в інтернаціоналістичний табор.

Український національний табор на захід-но-українських землях веде зовсім іншу, бо національно-українську політику. Він перш за все веде оборонну акцію, борючись проти вся-ких безправств на всіх ділянках життя, проти-ставляючи польській денационалізаційній та асиміляційній експансії і мобілізуючи для успіш-ности боротьби всі національні як культурні, господарські, так і загально-громадські сили. Український національний табор веде на внут-рішньому українському фронті політику націо-нальної консолідації, політику конструктивної та творчої праці в національно-культурній і го-сподарській ділянці. В тій цілі розбудовує він українські установи, українську кооперацію, намагається піднести культурний і господар-ський рівень українського села, започатковує й український кооперативний промисл. Все це робить власними силами і в усюму цьому на-магаються йому перешкаджати в першій мірі місцеві комуністичні підголоски і місцеві кому-

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК „ДНІСТЕР“

дає позички на догідних умовах тільки
:: тому, хто обезпечує своє майно в ::
Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

ністи. Вони поставили собі за ціл, очевидно, з доручення своїх повелителів з КП(б)У і з Ко-мінтерну, всі досягнення конструктивної праці національного табору розсаджувати, розваля-вати передовсім з нутра і тим улекшувати поль-ським чинникам наступ на всі важким трудом здобуті й закріплені українські національні по-зиції. Роблять це комуністичні підголоски, за-слонюючись до того ще й серпанком україн-ського національного патріотизму, тому, що комуністи не тільки не прикладають ніякої ва-ги до національних українських здобутків, але навпаки: хочуть їх зруйнувати, бо вони їм стоять на перешкоді в їхній імперіалістичній експансії на опанування душі українського на-селення.

На зовнішньому, польському фронті укра-їнське представництво, умандатоване населе-ням, висунуло теж цілу низку конкретних до-магань до Польщі в ділянці господарській, культурній, шкільній, університетській та ін-ших. Українська Парляментарна Репрезентація виготовила цілу низку законопроектів, яких, очевидно, в Польщі ніхто ні в соймі ні поза соймом не тільки не хоче, але й не думає при-хильно полагоджувати. За їх реалізацію треба вести боротьбу, боротьбу довгу і затяжну. Але й на цьому фронті намагаються паралізувати цю акцію національного табору знов не хто інший, як тільки комуністичні місцеві підголос-ки. Українська Парляментарна Репрезентація стоїть непохитно на території прав українського населення, не тільки природних, випливаючих з потреб часу, але й обстоює виконання зобо-в'язань, зятягнених Польщею супроти україн-ського населення на міжнародній арені. Але все те — злободневні справи, які тиснуться на по-рядок кожного українського будня в Польщі. Та поруч них має український національний та-бор все перед очима максимальну програму у-країнської нації. Всю свою працю як у політиці, так і в господарському житті цей табор веде під кутом максимальних потреб нації, які — ясна річ — мусять бути суперечні і з інтересами ко-мунізму.

Комуністичні публіцисти з „Пролетарської Правди“ свідомо кажуть неправду, коли твер-дять, що український національний табор на за-хідно-українських землях не має ніякої про-грами національної політики. Таким чином во-ни думають вести в байд все українське насе-лення на Великій Україні. Та воно їм не владсть-ся, бо це населення давно знає ціну всім кому-ністичним ілудкам і провокаціям.

До ухвали про новий устрій Австрії.

(Від нашого кореспондента.)

Відень, 9-го грудня 1929.

Зараз перші слова, що їх вимовили теперіш-ній канцлер Австрії Шобер при перебранні своїх функцій перед парламентом, зали світові про це знає, що сідя насамерід зробити лад у держав-нім устрої австрійської республіки. Аж нащо „демократичні“ постанови, що унішпи в пооди-нокі параграфів австрійської конституції під на-тиском вулиці (часи революції) давалися пік-дливо відчувати на кожному кроці. Зменшення державного авторитету, а разом з тим всевла-да публічного, а навіть чисто приватного життя, мусіли викликати реакцію всіх тих, для котрих це держава стояла вище від партій та апарату і партійництвом політичної корупції. Носіями такої здорової реакції стали в останньому часі чимраз яніше т. зв. „лаймвери“.

В порозумінні з „лаймверами“ предкалав Шобер ще в осені австрійському парламентові проект нового устрою. Замітали ця реформа в пер-

шій мірі до зміцнення авторитету президента ре-спубліки, мужів правительства та цілого держав-ного апарату. Далі пам'ячено було виводити з по-можности неспасливий вплив соц-демократич-ної партії на хід державного життя. Але знаю-чи, що до здійснення якихнебудь змін конститут-ції треба на основі австрійських законів згоди щонайменше 2/3 членів Національної Ради, Шобер та його прихильники в таборі „лаймверів“ бу-ли відразу того певні, що не обійдеться без важкої та довгої боротьби з соц-демократами.

Бо не маючи потрібної більшости в парламен-ті, горожанські партії самі не в силі були пере-вести плановану реформу легальним шляхом, а нелегальний шлях, до чого змагали по більшій часті лідери „лаймверів“, канцл. Шобер відразу відкинув.

Пустившись отже на необхідні пертрактації з австро-марксистами, Шобер всеж таки тримав важний козир у своїх руках — це була погроза зміни та передачі зобов'язань уряду провідним

ПРИНІПІ ПО

зимою паньчохи в десени,
рукавички, шарикати,
світери,
шальї,

Смитаці марки „Tretorn“

до української галантерейної торгівлі

„GENEWA“ Д. Конюха
П'євів, Ринок ч. 37. (побіч „Народ. Торговлі“).

ков „таймвери“, тирольському послові Штадла. Отже голубо болячі перед таймверами, а не якісь річечі аргументи, приневолені австрійських еседей аргументи по майже двомісячних переговорах на компроміс. Вони агодилися прешті-решті навіть на такі постанови, про котрі ще перед роком навіть мріяти не було можна.

Найважливіші успіхи горожанського уряду ухвадені дня 7-го грудня в новій конституції, а такі: 1) Розширюються права президента республіки, котрого на будуче вибиратиме не парламент, а весь народ звичайною більшістю. 2) Усвідомлення функцій державної поліції в такому розмірі, як вони були перед організацією окремої „громадської сторожі“ соціалістичним магістратом у Відні. Цю сторожу правдоподібно розв'яжуть. 3) Ведення виборчого катастру у Відні поліцією, а не магістратом, котрий допустився ріжних шахрайств при останніх виборах у користь еседей. 4) Підвищення виборчого віку з 20 на 21 літ. 5) Заведення державної контролі на декотрі частини міської управи Відня, а також на монополійні підприємства міста, як трамвай, електрика, газ і т. д. 6) Побільшення впливу держави на ліквідацію. 7) Частинне вилучення політичних впливів у найвищих державних судах і т. д.

Зате в місті Відні соціалісти майже нічого не допустили зі своїх прав, де по давньому диктуватиме референт фінансів Браттнер руйніні податки на населення. Лішаються також без зміни суди присяжних, так, що й надалі ученики австро-марксистичних шкіл для присяжних будуть послідовно у всіх політичних процесах умиляти „своїх“, а засуджувати політичних ворогів. Також т. зв. „Нотенордунтерхт“ президента, себто закон у роді староавстрійського параграфу 14, відкинуто наслідком опору еседей.

Очевидно, що такий компроміс, далекий від постулатів „таймвери“, особливо для їх поклонників у Відні приніс велике розчарування. Хоч не шаджено оплесків та GRATULACIJS для Шобера зі сторони горожанських партій, то всеж таки від нього очікувано значно більше. Лідери таймверів, котрі — зовсім слушно — ставлять те, що вдалося Шоберу осягнути, на своє конто, намагаються заспокоїти незадоволених у своїх рядах тим, що осягнуто наразі тільки перший

етап. Вони обіцяють дальші кроки в напрямі здійснення своєї програми в найближчій будучості, а нині хотять тільки дати нагоду Шоберу постаратися швидко скоро про нову заграничну

позичку для Австрії. „Ді Вертшафт форан“ — це параві тасло, за котрим стоять усі.

Віденськ.

Церковні справи.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 25. листопада 1929.

IV.

Розуміння безпідставності судових позовів щодо українських церков намічається й в місцевій польській пресі. Клерикальна „Земля Волинська“ (ч. 42) дуже розсудливо стримується від подання яких-небудь „доказів“ на своїх шпальтах. Замість цього вона декларує в сумному тоні про „кривди“ латинської церкви на наших землях та про привілеї православ'я (охочеб їм ці привілеї відступили за їхню покритивдення).

„Передовсім, — каже цей часопис, — можна говорити лише про великі привілеї православної церкви в Польщі, яка їх має переважно з кривдою та шкодою (ущербом) для католицького костела... І сьогодні церковна влада так уперто тримається неправно заборонених святинь. (?) З жалем треба ствердити, що не стільки бажання боронитися перед утиском, якого нема, в причиную їхніх скарг, але більше бажання дискредитувати Польщу.

Линемірство подібних „доказів“ щодо наших привілеїв і кривд латинників вразило навіть сакторів. І ось урядовий „Шпегельбонд Волинський“ (ч. 46), який в відповідь на ці „докази“ висловлює інший погляд на справу „ревіндикація“ православних церков, прикриваючи його при тім фіговим листком „традиційної толеранції“, „етик“ і політичних міркувань. Цей часопис, очевидно, щоб сказати щось приємного позовникам, признає їм слушність, але все-ж каже:

„Звичайно, жадної коліїї не булоб (між історичною справедливістю й етикою), колиб польський суд позов відхилив“. Очевидно, побоюючись, що суд може зробити інакше, автор статті починає перекопувати когось сід; що це статист не повинно: „В обов'язком держави не наражати своєї правої руки — суду на такий шванк“.

До цього додає: „А як-же зрозуміють і відчують мільйони українського населення відібрання від них їхніх святинь і маєтків?“

На це питання часопис дає таку відповідь: „Мусимо бути певні, що уважатимуть це за акт перемоги... Дарма будемо покітатимуться на авторитет справедливості, — це ситуації не врятує, тим більше, що коли справедливість почнемо розглядати в перспективі історичній, то не можемо обминути, що понад триста років Луцьк нахилився під пануванням українських князів, що

останній князь Лев був Рюриковичем і загинув в 1321 році в часі війни з Гедиміном. Друга сторона (українці — Ред.) на узагодження своєї „справедливості“ може знайти не мало аргументів“.

Автор статті також боїться, що ця кривда українського народу може звести універсальні десятилітні зусилля й „мільйони, кинуті скарбом держави“. „А беручи справу з іншого боку, — каже автор далі, — чи це для нас необхідне? Чи навіть потрібне? На Волині маємо 18 проц. (значно менше, — Ред.) поляків, на дванадцять католицьких парохій маємо сто двадцять кілька парохій православних, якщо виключимо міста (бо переважно ходять про парохії сільські), проц. польської людності значно спадає, часом до дробу проц. Отже пощо ревіндикувати? Щоб святині стояли пустками?“

Автор, знаючи з ким має до діла, делікатно заявляє, що виключає можливість сталних мотивів, у роді песитости, захланности і т. д. „бо при таких зазіганнях державна влада з цілою рішучістю повинна сказати: *interdico*... „Quos Ego“.

Як бачимо, навіть урядовий орган у Луцьку дає своїм до арозуміння, що справа „ревіндикація“, а властиво захоплення православних церков пахне погано. Звичайно, всі ці слова про „слушність“ і „справедливість“ це лише „затортання правди в папірець“, бо-ж автор сам натякає на неспітність і захланність. Думка про відібрання в українського народу на його рідній землі приналежних йому церков є думкою, зродженою нічим іншим, як атрофією всякого почуття справедливості і всякого почуття права, інакше її український народ оцінити не міг. Не жертви він вимагає від великодушних співробітників „Шпегельбонд Волинського“ чи когось то не було іншого, а оборони нашої власности від нечуваного зазігання латинників.

(Продовження буде.)
В. Островський.

Секція Помочі Доростаючій Молоді при Тов. „Охорона Дітей“ і Тов. „Бесіда“ у Львові улаштує

в суботу, дня 14 грудня 1929 в салі Бесіди

ВЕЛИКІ АНДРІВСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ

Музика джезбендова.

Початок в 9-ій год. вечір. Добірний буфет.

ОЛЕКСАНДЕР КОВАЛЕВСЬКИЙ.

2)

Спогади заслуженого діяча.

Памяти Евгена Чикаленка.

Ось, наприклад, надзвичайно приваблива постать Л. Смоленського.

„Це був середнього зросту, широкий в плечах, трохи сутулий з задики нахиленою, задуманою головою, середнього віку чоловік. Широке чоло, короткий ніс та борода робили обличчя його дуже подібним до Сократового, хоч сам Смоленський, оповідаючи учням про гунів, раз-у-раз, усміхався казав, що вони обличчям подібні на нього; але з гунами у нього було спільного хіба тільки обридле волосся на бороді та вусах, очі-ж були не вузькі монгольські, а великі карі і такі привабливі, що не хотілось відірвати від них своїх очей. Коли він починав говорити, то голову піднімав високо, оглядаючи своїх слухачів, і всі слухали його з захопленням, затаївши дихання... Через своє „українофілство“ Смоленський ніде в державних гімназіях не мав лекцій, тільки ліберальний військовий міністр Мілютин, що при ревізіях військових шкіл бував на лекціях Смоленського і високо його ставив, держав його у військовій школі. Смоленський й в присутності високих осіб тримався вільно і не тратив свого звичайного гумору... В широких колах українського громадянства Смоленський майже невідомий, бо за все своє життя нікуди з Одеси не виїхав і не написав ні рядка, а тимчасом це був один з найвидатніших українців, яких мені довелося зустрічати в своїм житті: йому можна дорівняти хіба одного Дмитра Пильчака, про якого говорив йому своїм місці; обидва вони мали величезний вплив на своїх слухачів, яких учили живим словом, а про долю України в будучині говорили, як патетичні біблійні пророки, і те живе слово багато людей наперуло до української свідомості і породило їх гарячими українськими патріотами, хоч обидва вони промовляли, як всі наші шестидесятилітні, москволюбною мовою („Спогади“, ч. I. Отор. 58—61).

А ось... Дмитро Пильчиков...

„Колишній член Кирило-Методіївського Братства, одставний гімназійний учитель, з білою бородою і невидючими від татарактів очима... Аж моторошно приємно було слухати цього натхненого промовця, а невидючими, направленими кудись у просторі очима, коли він було захоплювався якоюсь темою і почне її розвивати, синтезувати перед слухачами, яких у нього раз-у-раз по суботах збиралося багато. Промовами своїми він піддержував в своїх слухачах надію на краще майбутнє України; на те, що ніякі сили ворожі не вб'ють живої душі України; що настане час, коли спадуть всі кайдани, якими сковано її, бо „держави й правителі умирають, а народи — ніколи“... Багато він говорив на ту тему, що степи наші заселені елементами свободолубними, що не могли помиритися з польською панщиною в старій Україні і тікали в степи, де примішувалися кров теж свободолубних кочовиків тюркського племені, і з того виробився тип степового українця, який грав і ще гратиме величезну роль в історії України“. Був це, взагалі, незвичайно талановитий й темпераментний український патріот, який не один камінець заклад у фундамент майбутньої української держави“ (ст. 100—103).

А ось Олександр Бородай...

„Зовсім сивий дід, великий на зріст, огрядний, з великою лісовою головою і довгими, білими запорожськими вусами. Сам він себе називав „американським гайдамаком“. Хоч він справді мав вигляд гайдамака, але в дійсності це був досить сентиментальний український ідеаліст, що адавалося тільки удавати в себе якогось хижака. Родом з Полтавщини, по скінченні кадетського корпусу, вже був офіцером, він примушений був у 70-их роках емігрувати. По скінченні політехіки, адається, в Мюнхені, він переїхав до Америки, де змінив своє прізвище Бородаєвського на м-ра Бородай, натуралізувався і прожив там років 20, наробляючи, як інженір-електрик. Почувачи, як він казав, наближення смерті, виплюстовав собі посаду в Американським Електричним Товаристві в Петербурзі, щоб не вмерти на чужині. Треба сказати, що таких завзятих, інтензивних українців у нас тоді ще не було. Москвалі

він ненавидів усією душею і при сутичках з ними губив усіма рівновагу і раз-у-раз попадався з ними в конфлікт...

Хоч Бородай робив уважіння вар'ята, але він зробив і багато корисного. Ному належить ініціатива улаштування в Києві Мордовця, в надії віджити і розголосити український рух; він же-ж зацікавив деяких членів Петербурської Академії Наук перекладом Євangelія Морачевського на українську мову й т. і. (Част. II. Стор. 26—28.)

А скільки їх, цих „сірих людей“, що працювали для добра української справи в сірій дійсності російського державного життя, працювали й вмирали, забуті, а то й незнані зовсім! Ось д-р О. Михалевич, натхнений вождь укр. громади в Білазеті; ось Л. Жебуньов, що на старості літ напертається до українства і служить йому аж до смерті вірою й правдою; ось В. Степаненко, тридцятилітній завідувач укр. книгарнею „Київської Старини“, що протягом 25 років не хотів знати відпустки й що завернув сотки півінтелігентів (фелішнів, писарів, ремісників) на батьківщину; ось В. Смирненко, що не жалує гроша на укр. справу...

Чимало цих буденних ридарів переходить перед нами в „Спогадах“ Е. Чикаленка, при чому для кожного з них він найшов щире й тепле слово.

Чи звані всі вони нашому поколінню? А чи не варто нашим урядовцям, українцям польської державної служби, повчитися національної гіпности у Л. Смоленського? А чи не варто нашим людям, що на укр. справі дійшли до багатства, повчитися жертвенности у В. Смирненка? Або чи не варто нашому інтелігентові, залізничному у-явленню й хоробливою манією переслідування, навчитися мужности, хочби у такого Бородай?

„Спогади“ Е. Чикаленка з цього погляду дають багато до думання, ворушать сумління, вчать правдивого патріотизму, — адрового, цалкого, жертвенного, активного. Вони мають кишко вишукуючий характер — і не зашкодило би кожному мати їх у своїй бібліотечі!

(Починаєш буди)

брати всі суцесійні держави в Австрії на конференцію до Відня і довести по майже двомісячних переговорах для 30 листопада 1923 р. до підписання т. зв. Віденської конвенції.

На конвенції у Відні висунув австрійський уряд всі свої можливі аргументи, щоб підняти державний функціонер або військову особу, що має придбані права в в. Австрії не лишитись без належного їм забезпечення в формі емеритальних пенсій у новій державі.

Хоча цей договір підписаний ще в 1923 р. ухвалення його в цьому році законодавчими установами Польщі, але не дійшов ще до підписання до ратифікації польським урядом і тим самим не впроваджений в життя.

Поза обов'язковими мировими договорами в Сан-Жермен-ан-Ле і в Триїноні ще в 1919 р. виникла потреба додаткових договорів з коженности, щоб спонукати суцесійні держави в браку доброї волі до задоволення опрацьованих домагань громадян у межах своєї держави.

Відповідно до обставин з розпадом Австрії і в пізніші часі зголошувалися чинні державні функціонери і військові особи в австрійській монархії, що наїшлися в межах Польщі, щоб продовжувати свою попередню службу, однак одержували різні мотиви відмови відповідей, а якщо домагалися емеритального забезпечення М. С. В. в Варшаві полагоджувало їх стереотипною: „Просьба задала недостатку правних підстав не може бути полагоджена“.

(Докінчення буде.)

Пос. Сергій Хруцький.

Цікава судова розправа.

Скарга проти Троцького.

З маловажної причини Берлін матиме цікаву судову розправу. На ній мають явитись Троцький, Керенський і Людендорф. Видавець Райнер подав скаргу проти Троцького за те, що він продав свої рукописи іншій фірмі, хоча з ним мав умову. Троцький зірвав умову продаючи як мотив, що не може згодитись на те, щоб його книжка появилася у тім самім видавництві, де заповіджена також книжка Керенського, який Троцького називають темним тином, патологічним брехуном, шпигуном і злочинцем. Видавець відповів на це, що готов стримати видання книжки Керенського, але Троцький відкинув цю пропозицію заявивши, що він не може входити в розуміння з видавництвом, яке має на оці виключно інтерес. Він прохає німецький уряд дати йому візу на три дні, щоб він міг в Берліні особисто стати на розправі. До цієї розправи покликало як свідків Керенського, що приїде з Парижа і Людендорфа.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямні!

видання, — „тільки знакомості нет“; тому й не справджують. Похвалилися, що „даже“ з Парижем, Варшавою, Прагою і т. д. „знайоми“ — тільки зі Львовом ні. Зрештою: раз спростили зі Львова книжки з тов. ім. Качковського, та сконстатували, що вони без вартости, відіслали їх, а думаючи, що у Львові всі такі видання, більше не справджують. Накінце сказавши, хитро всміхаючися, що тепер звернувшись до книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка. Якби Лавра перейшла в руки свідомого українського духовенства, то в короткому часі зробила би при своїй популярності великої ваги культурно-національну роботу, доказала б чудеса на Волині! А так тільки „бочує, шкрявляє душі“.

Найбільшою моєю радістю було відкриття в Почаєві кооперативної української книгарні п. з. „Українська Громада“. Вона ще недовго існує, та завдяки прочанам гарно розвивається і робить добре враження. В такім випадку люди з „книжнього кіоску“ не потребують аж дуже спішитися до Львова, хоч це таки не пошкодило б.

VI.

На закінчення мушу ще згадати про мешканців Почаєва. Велика частина їх, як звичайно в містечках, жиє. Але є багато українців і „русских“. Найбільше мабуть „необитих“, яких тяжко зачислити до якої-небудь нації. Вони, як треба, і „русські“, і „малороси“, і українці — і навіть „даже“ поляки. Все, розуміється, а душі. Та слід зазначити, що кадр сьомих національно-робітничих з кожним днем збільшується. Це має вплив також на околиці села, де стрічаємо вже українські установи, що на тлі сумних волинських відносин робить дуже приємне враження.

Під цим враженням я й покидав драбнястим возом Почаїв — один з центральних пунктів волинської тьмої сироти.

ОДИНОКИМ СВЯТОЧНИМ
дарунком для цілої родини
є — „ТРИЙКА“ ФІЛІПСА.

Слота, мороз, заверуха...

дома тепло, грає

„ТРИЙКА“ PHILIPSA

Вибір краєвих і заграничних стацій.

Комплет: „ТРИЙКА“ Філіпса і голосник тип 2014.

Точні проспекти, каталоги й цінники пришлуть на бажання

ПОЛЬСЬКІ ЗАВЕДЕННЯ ФІЛІПС А. С.

ВАРШАВА, Каролькова 36/44. Вид. Радіо III/46.

1063 1—1

Відгуки дня.

Найчисленніший фах.

Після війни, як тільки я вернувся на рідне гумно, аздавалося мені, що по фаху найбільше було бурних старшин. Ходило це братство вулицями і завулками, світило голими ліктями, знішало собі сліди за черевинами і вислухувало патріотичних проповіді на араок: „Ми вас на Україну не посилали“.

Але часом цей фах отинився як свіг на сонці, а на його місце прийшли директори. Розріст кооператив, спідок, акційних, спортових і ще там яких товариств повніли до життя цілу хмару директорів і вони заняли перше місце щодо чисельности.

Так було кілька літ, доки вічно плаваюче життя не визначило нового звання на верш.

Сталося це з поширеним курсом для неграмотних, популярних викладів, календарської мови і пресою горілки. Складність директорів не зменшилася, але перепав їм інший фах — редактори. Вистало, щоб хтось сидів за некролями, аадресував десять часописів і двацять разів відіде чужі експреси до друкарні.

Мені аздавалося, що цей фах найбільш численний, хоч може й неважливіше застугнення.

Але треба було аж довго і поганой хвороби, щоб переконалися, що я не мав рації.

Б ще один „фах“, який ніколи, думаю, не дасть себе зліхнути з першого місця.

Не — лікарі.

Не ті, що покінчили лікарські студії і як прийдуть до хворого, то хитають головами, муркотять щось під носом, а врешті кажуть: „Ну, побачимо!“, але ті, які медичні відомости начерпнули з вождя, патхіння і тим подібних приушень. Б нас у Польщі сім мільонів і тільки само, або мало-що менше, є лікарів.

Мав я нагоду переконатися про це, станувши одною ногою на другій світі.

— Ви хорі? А що вас болить?.. Ага! Цікаво!.. Знаєте що. Грійте пиво в жовтком і цукром. Ручу вам, що допоможе.

А другий:

— Щооо? Пиво гріте? Біється Бога! Один здакомий мій мав щось подібного. Горячі купелі і масажі. На лікарства в антики не надіється багато.

— Гарячих купелів я не радив би... — Кажете тієї. — Дуже легко можна хворобу панарити. Як уне купелі, то хіба холодно! Але на мою думку: Випар з білої кропиви і оклади з гірчини.

Але найбільше мій старий приятель:

— Сидіть, брате, з тих усіх медиків. Я маю один універсальний і гоніальний лік на всі

хвороби. Кажу тобі: як рукою відняв. Захорую, — йду і витанцююся добре. Чоловік вирухається, добре випріє і на другий день адоровий як риба! Кажу тобі!..

Я широ стиснув руку старому друзці.
— Тільки бачиш... Чи ти вже пробував свої рецепти тоді, як аломив ногу?
— Я ще ніколи не аломив.
— А колиб аломив?
— То пробував би..

Може й справді послухати приятеля? Спробую! Тільки одно біда: вбратись і айти по сходах. Решта вже, думаю, пішлаб легко.

Галактіон Чіпка.

Льойд Джордж про міжнародне роззброєння.

В палаті громад лідер лібералів Льойд Джордж аголосив промову про коечність прискорення міжнародного роззброєння. Він твердить, що хоч в Європі панує мир, то всі держави утримують за великі армії, що може стати причиною нових воєн. В цілім світі стоїть тепер під зброєю 10 мільонів осіб більше як 1914 року перед війною, амуніції виробляється 75 разів більше як 1914 року. Цей стан мусить викликати нову війну. Янгол мира не може ходити шляхом, який набарикадований зброєю. Від 1923 року видатки на військові муніції зросли на 29 процент, у Франції на 92 процент а тільки в Англії за останні 4 роки військові видатки зменшилися на 10 процент.

Можливість крізи німецького уряду.

Німецький уряд має труднощі з парламентом. До останньої хвилини він був певний, що може рахувати на більшість голосів потрібних для висловлення йому довіри. Тепер виходить, що цієї певности він не може мати. Партії ставлять справу свого довіри в залежність від фінансових планів уряду. Уряд підготував фінансову реформу. Ця реформа Гільфердинга не пройде легко. Одні є проти податкової забезпечення для безробітних при допомозі підвищення відсоткової стопи, інші (як партія банарців) проти підвищення пива. Одним словом не є виключена можливість крізи ще перед гаською конференцією. В урядових партіях є парламентаристи, які не заважаються перед оміною міністра фінансів при допомозі кабінетної крізи.

В друкарні Видавничої Співки „Ціло“, Львів, Ринок 3. 10